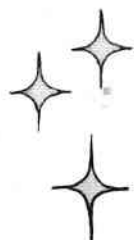

GERTRUDE KIEL

WILLIAM ȘI SECRETELE UNIVERSULUI

Povești științifice pentru copii

Ilustrații de Gunvor Rasmussen

Traducere din daneză de Georgiana Bozintan

DESPRE MARI DESCOPERIRI
ȘI DESPRE CURIOSITATEA OMULUI.
DESPRE NOI VIZIUNI ASUPRA LUMII
ȘI PĂMÂNTULUI CARE SE MIȘCĂ,
DESPRE NOI MODURI DE A PRIVI,
DESPRE ORBITELE PLANETELOR,
DESPRE LUNETE MAGICE,
VITEZA LUMINII,
MISTERUL ATRACȚIEI UNIVERSALE
ȘI MULTE, MULTE ALTELE
POVESTITE DE
MOROĂNOASA
MĂTUȘĂ GUNVOR
NEPOTULUI EI,
WILLIAM,
ÎN TIMPUL UNEI SĂPTĂMÂNI
DESPRE CARE-ȘI ÎNCHIPUIE EL
CĂ O SĂ FIE CEA MAI URÂTĂ DIN VIAȚA LUI.

Cuprins

★ CAPITOLUL 1	Morocănoasa mătușă Gunvor	9
CAPITOLUL 2	Ce ne poate spune cerul.	19
	INFORMAȚII despre astronomie	45
CAPITOLUL 3	Pământul se pune în mișcare	47
	INFORMAȚII despre Nicolaus Copernic	69
CAPITOLUL 4	O nouă viziune despre lume	71
	INFORMAȚII despre Tycho și Sophie Brahe, Johannes Kepler	106
CAPITOLUL 5	Luneta magică.	109
	INFORMAȚII despre Galileo Galilei	131
CAPITOLUL 6	Viteza luminii	133
	INFORMAȚII despre Ole Rømer	179
CAPITOLUL 7	Misterul atracției universale	181
	INFORMAȚII despre Isaac Newton	227
CAPITOLUL 8	Cântecul stelelor	229
	CUVINTE COMPLICATE	243
	MULȚUMIRILE AUTOAREI	251

LIBRIS | We know books

CAPITOLUL I

*Morocănoasa mătușă Gunvor – sau începutul
celel mai urâte vacanțe de vară din lume*

GUNVOR, MĂTUȘA LUI WILLIAM, nu era genul de mătușă care să facă clătite. Sau să deseneze. Sau să te ducă în excursii și să se intereseze cum îi cheamă pe prietenii tăi cei mai buni. Sau dacă e distractiv să joci fotbal ori să te cațări în copaci. Nici vorbă. Ea NU putea suferi copiii, iar William nici măcar nu era sigur că poate suferi pe cineva.

Te gândești că poate lui William nu-i păsa. Dar n-avea cum să nu-i pese. Pentru că cea mai mare problemă cu mătușă Gunvor e că era singura lui rudă. Adică în afară de părinți.

Sigur, dac-ai avea o familie numeroasă – mătuși, unchi, bunici, verișori, verișoare –, te-ai descurca cumva cu singura mătușă morocănoasă, corect? Dar, când e singura mătușă pe care-o ai, fără bunici și tot restul, și când tatăl tău e medic și e delegat în Etiopia, și când mama ta trebuie să meargă la niște cursuri toată săptămâna,

o săptămână ÎNTREAGĂ, în mijlocul vacanței de vară, iar singura rudă pe care o ai e morocănoasa mătușă Gunvor, atunci asta poate să devină o mică problemă.

— Deci s-a rezolvat, i-a zis mama lui William după ce a închis telefonul, zâmbindu-i ca să-l înveselească. Mătușă Gunvor poate să stea cu tine. Sigur o să te distrezi fantastic.

Asta era o minciună. Și o știa și mama lui foarte bine. William auzise convorbirea și s-a prins că mătușă Gunvor nu era din caleafară de încântată că avea să locuiască la ea o săptămână întreagă.

Așa că William stătea acum în pragul casei mici și stranii a mătușii Gunvor, ținând-o pe mama lui cu o mână și cărând un rucsac în cealaltă, și se întreba cum poate cineva să se simtă atât de gol când are mâinile pline.

Mama lui William sunase la ușă și-acum stătea stingheră, cu ochii pe ceas.

— Numai să nu fi uitat, a mormăit ea.

Iar William a închis ochii, spunându-și în sinea lui: *Măcar să fi uitat!*

Însă bineînțeles că mătușa nu uitase. Atât doar că-i luase o sută de ani să deschidă ușa.

— Așa deci. Ați ajuns, a zis ea.

Se uita îmbufnată la ei prin lentilele groase ale ochelarilor. Avea un păr grizonant, și, cu toate că încercase să-l ascundă într-un coc practic prins în vârful capului, norișori de moțuri crețe îi ieșeau de peste tot. Purta o pereche de pantaloni în carouri, care-i erau și cam largi, și cam scurți, și o cămașă încheiată strâmb. Fără un cuvânt în plus, a intrat înapoi în casă, iar ei au urmat-o înăuntru.

De fapt, mătușa Gunvor nu era mătușa lui, ci mătușa mamei lui. Era sora bunicii, și, pentru că William nu-și cunoscuse niciodată bunica, mama lui era de părere că e extrem de important s-o cunoască pe mătușa Gunvor.

— Doar e singura ta rudă, îi spusese ea.

Lui William i-ar fi plăcut să știe ce voia să spună mama lui cu adevărat. La ce-ți trebuie o asemenea rudă, mereu morocănoasă, și prost dispusă, și care nu te poate suferi?

— Să știi, mai încerca mama lui să-i explice, că de fapt e foarte drăguță, doar că... a devenit mai excentrică la bătrânețe.

Asta era limpede ca lumina zilei.

Când au pășit înăuntru, vara parcă a dispărut. Cu toate că era iulie, iar soarele strălucea peste întreg orașul, în casă era întuneric de-a binelea. Pereții din hol erau îmbrăcați în lemn negru, iar podeaua și scările erau acoperite cu un covor gros, de o culoare imprecisă. William trebuia să-și mijească ochii ca să poată distinge ceva.

— Bagajul puteți să-l lăsați în cameră, a zis mătușa.

William a lăsat-o pe mama lui să vorbească cu ea în bucătărie și s-a furișat sus cu bagajul.

Prima ușă pe care a deschis-o a fost cea de la baie. Bine de știut. A doua ușă dădea într-o cameră mare, cu rafturi și cutii de jos până sus. Nu putea fi acolo. Deci trebuia să fie a treia ușă. William a băgat capul înăuntru.

„Cameră“ era, la drept vorbind, un cuvânt nepotrivit pentru a descrie încăperea în care avea să doarmă. „Debara“ ar fi fost un cuvânt mai bun. Sau „pod“, sau așa ceva. Și aici erau rafturi până-n tavan, pline de hârtii vechi și îngălbenite, de cărți și de grămezi de cutii.

Singurul lucru care sugera faptul că aici avea să doarmă William era o canapeluță extensibilă, întinsă de-a lungul unei etajere. Pe canapea erau un cearșaf, o pernă și o pătură în carouri. Din tavan atârna o lustră crăpată, care se poate să fi fost cândva roșie.

William și-a aruncat bagajul pe pat și a tras la o parte drapelele verzi, decolorate. Razele soarelui care-au pătruns înăuntru păreau bizare și nelalocul lor în mica încăpere unde nu erau obișnuite să ajungă.

De la fereastră, s-a uitat la grădinile caselor din jur. Parc-ar fi privit într-o altă lume. O lume la care nu putea ajunge. Erau acolo oameni care stăteau la plajă, și cineva care făcea grătar, și copii care săreau pe trampoline.

Chiar în grădina de alături o fată făcea roata, învârtea un cerc Hula Hoop și se distra fantastic. Atât de aproape și totuși infinit de departe de cămăruța mohorâtă a lui William. Fata s-a rotit în aer, iar părul șaten a plutit ca un nor în jurul ei. Apoi a căzut și a început să plângă, după care a luat-o de la capăt. Era aproape insuportabil s-o privești.

William a inspirat adânc și a început să tușească. Era destul de mult praf acolo. S-a întors și a cercetat camera cu privirea, până când a găsit o priză.

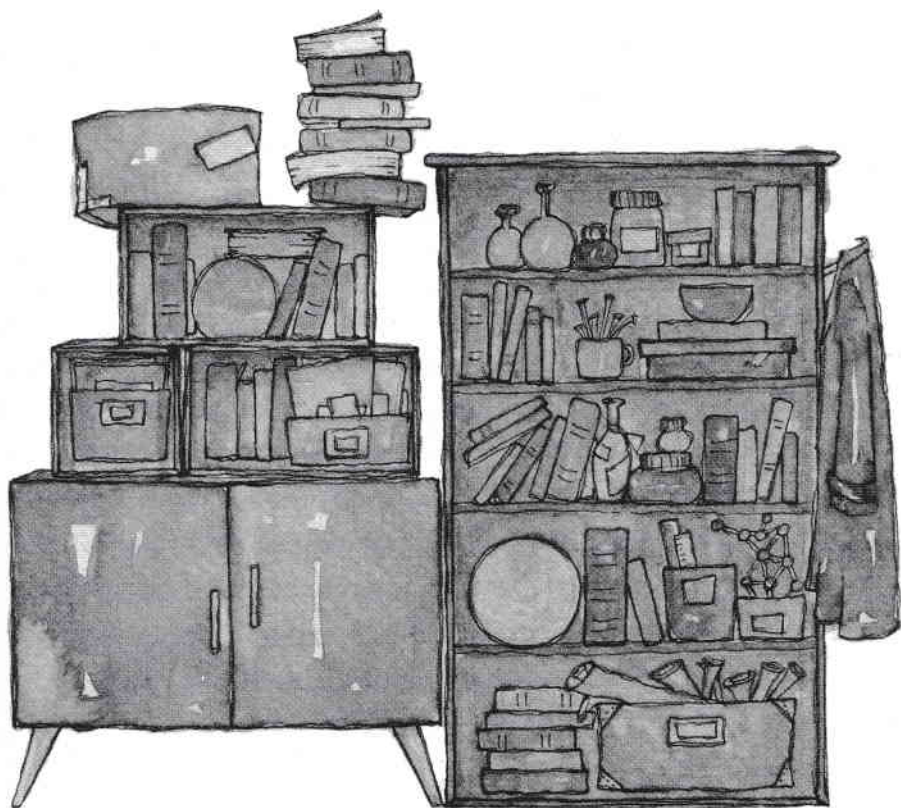
— Deci măcar am curent pentru iPad, a bombănit el.

Nu pentru că ar fi fost obișnuit să vorbească singur, ci pentru că s-a gândit că ar trebui poate să se antreneze, din moment ce nu mai avea cu cine să vorbească.

— William! a strigat mama lui de jos, din hol. Trebuie să plec. Vii să-ți iei rămas-bun?

William a luat-o la fugă pe scări și a dispărut în brațele mamei lui.

— Nu fi supărat, i-a șoptit ea. O săptămână trece repede. Și mie o să-mi fie dor de tine.

Apoi l-a strâns puțin mai tare în brațe, și pentru o clipă i s-au umezit ochii.

— Ne vedem curând.

— Mănânci de prânz? l-a întrebat mătușa Gunvor.

— Da.

— Hm, s-a încruntat ea. E niște pâine în cutia de-acolo, iar în frigider găsești unt și hering marinat.

— Ah, a dat să zică William, dar ea deja ieșise din bucătărie. Am intoleranță la gluten, a continuat el de unul singur.

Poate că putea să devină prieten foarte bun cu el însuși. S-a uitat în jur. Bucătăria nu era chiar așa de întunecată ca holul și camerele de la etaj. Ușile și sertarele erau și ele de lemn negru, dar pătrundea lumină prin geamul ușii din capătul bucătăriei, care dădea în grădină.

William s-a întors cu spatele la ușă. N-avea chef să-și amintească încă o dată de toate bucuriile verii de care el n-avea parte.

Pe masa gri-deschis, a găsit mâncarea împachetată de mama lui. Era un borcan de tahini, o cutie de humus, un baton de cremă de smochine și, pe deasupra, pâine fără gluten. A pescuit pâinea din pachet și a deschis frigiderul.

Deci hering marinat – o avea oare gluten? S-a uitat pe spatele cutiei, așa cum obișnuia să facă mama lui, și a găsit lista de ingrediente. Rostea pe silabe cuvintele grele. Nimic cu făină. Heringul marinat era deci OK. William a desfăcut capacul borcanului, și un miros acru, greșos i-a izbit nările. A găsit și un pahar, dar nimic altceva de băut în afară de apă. Apoi s-a așezat la măsuța acoperită cu mușama și a mâncat hering fără gluten.

Restul zilei și l-a petrecut jucându-se pe iPad. Văzuse de curând un filmuleț despre cum se construiesc insule plutitoare în Minecraft, și părea că e timpul potrivit să exerseze.

Seara, mătușa Gunvor a pregătit niște icre de cod prăjite și niște cartofi copti. Când au terminat de mâncat, s-a uitat deodată la el curioasă, de parcă William abia atunci ar fi venit.

— Tu mergi la școală.

William nu era sigur că e o întrebare. A dat totuși din cap.

— În ce clasă ești? l-a întrebat mătușa.

— La toamnă trec într-a treia, a răspuns el.

— Faceți **fizică**?

— Mm, nu, ce-i asta?

— Materia aia la care înveți despre... electricitate, gravitație.

Legile naturii. Sistemul Solar. Dar chimie?

William a scuturat din cap.

— E un fel de natură și tehnologie? Cred că fizică se face abia în clasele mai mari.

— Dar e ceva elementar.

William ar fi vrut să riposteze și să spună că au avut lecții despre Sistemul Solar și despre spațiu la școală, dar parcă nu era așa ușor să-i spui astfel de lucruri mătușii Gunvor.

Era mai simplu cu alți adulți. De exemplu, tatălui lui Eigil, prietenul lui, i-ar fi spus pur și simplu: „Am învățat despre Sistemul Solar la școală“. Și-apoi ar fi vorbit despre ce-au învățat și despre ce era interesant. Ar fi vorbit despre rachete spațiale, și despre marșieni, și despre *Star Wars*.

Dar cu mătușa Gunvor lucrurile stăteau altfel. De fapt, William nici n-a mai zis nimic, a dat doar din cap și a început să strângă masa.

— Ia prosopul de acolo, i-a zis mătușa, după care au început să spele vasele în tăcere, până când William a scăpat pe jos un pahar care s-a spart cu un sunet ascuțit, în vreme ce cioburile s-au împrăștiat peste tot.

Și brusc s-a făcut și mai liniște ca până atunci. William și-a ținut respirația și a aruncat o privire cu coada ochiului spre mătușa

Gunvor. O vreme, mătușa n-a scos nici măcar un sunet. S-a uitat doar la cioburile de sticlă.

— Măcar am văzut că atracția gravitațională încă funcționează, a zis ea în cele din urmă, cu toate că nu vă învață nimeni la școală despre asta. E o mătură în dulap, a adăugat ea, după care a lăsat cioburile în grija lui William și a ieșit din încăpere.

— De fapt, copiii n-au voie să pună mâna pe cioburi de sticlă, a zis băiatul ca pentru sine. Poate fi periculos.

Cu toate acestea, le-a măturat și le-a aruncat la gunoi.

— Bună, periură de dinți, i-a zis el periurii de dinți puțin mai târziu, în baia de la etaj. O să vezi c-o să fie super până la urmă. Bună, iPad, nu fi trist, i-a zis el iPadului când a intrat în cameră. Săptămâna asta o să treacă repede.

A oftat. Măcar trecuse o zi.

Pe iPad era un mesaj de noapte bună de la mama lui: „Am ajuns cu bine. Mi-e dor de tine deja. Somn ușor“.

William și-a scos din bagaj vechea pijama cu Paw Patrol. La început nu vrusese s-o ia pe asta, dar era singura pijama curată pe care-o avea. N-avea nicio importanță, oricum nu era nimeni care să-l vadă îmbrăcat așa.

Dar, în loc să se îmbrace cu ea, băiatul s-a așezat pe pat și s-a uitat prin cameră.

Și-a plimbat privirea peste cutii de pantofi pe care erau lipite un fel de bilețele scrise de mână, pe care nu le putea citi, și peste cărți cu cuvinte pe care nu le auzise vreodată și pe care nici măcar nu era sigur că le-ar fi putut pronunța dac-ar fi încercat.

Dar vai! Pe un raft de jos era o cutie cu ceva ce păreau a fi vechi cărți pentru copii. La asta nu s-ar fi gândit!

William a sărit din pat și a tras cutia de pe etajeră. Erau povești de H.C. Andersen, și mai erau *Cântece de leagăn*, *Peter Pan*, *Ursulețul Winnie Pooh*, *Alice în Țara Minunilor*, *Pippi Șosețica* și niște

cărți intitulate *Frankenstein*, *Ghidul autostopistului galactic* și *Ocolul Pământului în 80 de zile*. Și apoi mai era una care se numea *Leul, vrăjitoarea și dulapul*.

Titlul ăsta suna destul de ciudat, așa încât William s-a întins pe pat și a început să citească o poveste despre patru copii care în timpul unui război au fost trimiși la țară să locuiască cu un profesor bătrân și straniu. Copiii au găsit un șifonier care s-a dovedit a fi ușa către o lume minunată și magică. ☆

